

11

Monialaisen identiteetin rakentuminen oppimisessa

Anna Miettinen, Taru Kekoni & Kaarina Mönkkönen

Johdanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon muuttuva työympäristö kannustaa tarkastelemaan tulevaisuuden ammattilaisille asetettavia odotuksia. Väestön palvelutarpeet sekä sosiaali- ja terveystalouden integraatio edellyttävät osaamista ja mahdollisuuksia toimia yhdessä (Timperi 2022; Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus 2020–2022: Ohjelma ja hankeopas 2020; WHO 2010). Monialainen yhteistyö voi parhaimmillaan hyödyttää sekä asiakkaita että organisaatioita (Wei, Horns, Sears, Huang, Smith & Wei 2022). Monialaisten valmiuksien kehittäminen nähdään nykyään tärkeänä osana ammattilaisiksi kasvamista (IPEC 2023) ja sen ajatellaan kiinnittyvän myös toimijoiden identiteettiin (ks. esim. Bostedt, Dogan, Benker, Rasmus, Eisner, Simon, Schmitz, Missler & Darici 2024; Khalili, Orchard, Laschinger & Farah 2013). Kasvavan yhteistyötarpeen ja työn luonteen muuttumisen vuoksi ammatilliselta identiteetiltä vaaditaan entistä enemmän joustavuutta ja uudelleenmäärittelyä (Best & Williams 2019; Rishel, Guthrie & Hartnett 2020).

Sosiaali- ja terveysalojen koulutusta on perinteisesti toteutettu varsin eriytyneesti, mikä on voinut ohjata aloja itsenäiseen työotteeseen palvelujärjestelmässä (Hall 2005). Myös ammatillista identiteettiä, eli käsitystä itsestä ammatillisena toimijana, on rakennettu suhteessa omaan ammattiryhmään, alan toimintatapoihin sekä eri-

tyispiirteisiin (Fitzgerald 2020, 470; Eteläpelto & Vähäsantanen 2008). Sen kehittymistä on havaittu jo opintojen varhaisessa vaiheessa (Adams, Hean, Sturgis & Clark 2006). Nykyään on kuitenkin tunnistettu tarve kehittää ammatillisen identiteetin ohelle myös uudenlaista ymmärrystä itsestä suhteessa työhön, jotta eri alojen yhteistyötä voitaisiin edistää (Cantaert, Pype, Valcke & Lauwerier 2022, 21). Mutta millaisista tekijöistä monialainen identiteetti rakentuu? Mitkä ovat sen erityispiirteitä suhteessa ammatilliseen identiteettiin?

Eri alojen opiskelijoille järjestetään entistä enemmän mahdollisuuksia toimia yhdessä jo opintojen aikana. Monialainen koulutus mahdollistaa eri alojen opiskelijoiden oppimisen yhdessä, toisiltaan ja toisistaan sekä parantaa valmiuksia ammattien väliseen yhteistyöhön (WHO 2010, 10; van Diggele, Roberts, Burgess & Mellis 2020, 1–2). Yhteistyön harjoittelu opintojen aikana on tärkeää, jotta niin ammattialakohtaiset kuin monialaiset taidot ja luottamus yhdessä toimimiseen kehittyisivät (Tervaskanto-Mäentausta 2018). Monialaisia oppimismuotoja ovat muun muassa eri alojen yhteiset luennot, simulaatiot ja harjoittelut työelämässä (ks. esim. Wilhelmsson, Pelling, Ludvigsson, Hammar, Dahlgren & Faresjö 2009; Costello, Prelack, Faller, Huddleston, Adly & Doolin 2018; Herrman, Woermann & Schlegel 2015). Monialaisella oppimisella tavoitellaan eri alojen yhteneväisen tietoperustan rakentamista kunkin tieteenalan omien perustuksien tueksi, ja tässä prosessissa myös erilaiset ammatilliset identiteetit kohtaavat (Mönkkönen & Kekoni 2020, 222–223).

Monialaisen oppimisen ajatellaan rakentavan pohjaa monialaiselle identiteetille (Khalili ym. 2013; Polansky, Koch, Rosu, Artino & Thompson 2023). Tutkijoiden mukaan ammatillisen identiteetin kehittymisen ohella voi vähitellen alkaa muodostua myös monialainen identiteetti. Tiivistettynä tällä tarkoitetaan, että opitaan ymmärtämään ammattien välisen yhteistyön hyödyt sekä arvostamaan eri alojen asiantuntemusta. Oleelliseksi nähdään myös kokemus kuulumisesta, joka ulottuu oman ammattiryhmän lisäksi laajempaan monialaiseen toimijajoukkoon. (Mukailien Khalili ym. 2013; McGuire, Stewart, Akerson & Gloeckner 2020; Reinders, Krijnen, Goldschmidt, van Offenbeek, Stegenga & van der Schans 2018.) Vaikka lisää näyttöä vielä tarvitaankin, on tutkimuksissa arvioitu, että monialaisen identiteetin rakentuminen voi edistää niin ammattilaisten hyvinvointia kuin yhteistyötä eri alojen kanssa, joten sen muodostumista on koulutuksen keinoin tärkeää tukea (Cantaert ym. 2022, 14–19, 21). Konkreettisesti nämä seuraukset voivat tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ammattilaiset kokevat itsensä arvostetuiksi, motivoituneiksi ja osaksi monialaista tiimiä. Lisäksi eri alojen ammattilaiset voivat sujuvasti työskennellä ja olla vuorovaikutuksessa yhdessä asiakkaiden parasta tavoitellen (emt., 6).

Tässä luvussa selvitämme, miten ammatillinen identiteetti muovautuu monialaisen oppimisen aikana. Ensin tarkastelemme identiteettiä käsitteenä ja asemoimme aiemmissa tutkimuksissa esiteltyä monialaista identiteettiä muihin työhön kiinnittyviin identiteettikäsitteisiin. Lähestymme identiteettiä muuttavana ja sosiaalisissa suhteissa rakentuvana. Sitten esittelemme tutkimusta, jonka aineisto koostuu monialaiseen käytännönopetukseen osallistuneiden sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden reflektioivista kirjoitelmista. Kysymme tutkimuksessamme, miten eri alojen opis-

kelijoiden identiteetti jäsentyy monialaisessa oppimisessa ja millaisista kategorioista, niihin yhdistettävistä elementeistä ja identiteettityöhön kuuluvista neuvotteluista se rakentuu.

Identiteettityö monialaisen oppimisen kontekstissa

Monialaisessa oppimisessa rakentuvan identiteetin hahmottamiseksi on tärkeää ymmärtää, mitä identiteetillä tarkoitetaan sekä avata hieman muita ammatillisuuteen liittyviä identiteettikäsitteitä. Vaikka identiteetin käsitettä käytetään paljon esimerkiksi narratiivisessa tutkimuksessa (Polkinghorne 1988; Hänninen 1999), emme tässä tutkimuksessa tarkastele identiteettiä niinkään narratiivisesti, vaan lähestymme identiteettiä kategorioiden näkökulmasta jatkuvasti rakentuvana (Suoninen 2012) sekä kaiken aikaa tapahtuvan identiteettityön kautta muodostuvana. Identiteettityön tarkastelu, eli millaisten vuorovaikutukseen kuuluvien neuvottelujen avulla identiteettiä tuotetaan (ks. esim. Saastamoinen 2006, 170; Caza, Vough & Puranik 2018, 895), voi avata uudenlaista näkökulmaa ammatillisen ja monialaisen identiteetin suhteeseen monialaisessa oppimisessa sekä paljastaa siinä ilmeneviä jännitteitä (Bamberg 2011).

Yleisemmällä tasolla kuvattuna identiteettiä tarkoitetaan silloin, kun minuus muuttuu jäseneltäväksi, tietoisesti tarkasteltavaksi kohteeksi, jota rakennetaan jatkuvan identiteettityön ja erilaisten määrittelyjen avulla. Identiteetti voi painottua eri tekijöiden mukaan, kuten jäsentyä yksilötason kysymyksenä tai ankkuroitua osaksi suhteita ja rakentua niiden kautta. (Saastamoinen 2006, 170–172.) Monialaisessa oppimisessa rakentuva identiteetti tulee ymmärrettäväksi erityisesti sosiaalisen identiteettitulkinnan kautta. Identiteettiin liittyy väistämättä myös roolin käsite, jonka yleiskielessä ymmärrämme odotuksina, joita tiettyihin työtehtäviin liitetään. Ammatilliseen identiteettiin kuuluu tietoisuus erilaisista rooleista, joita tietyn ammatin edustajalta odotetaan sosiaalisissa tilanteissa (Dadich & Doloswala 2018, 3).

Ammatillista identiteettiä on tutkimuksissa määrittäneet ammatillisen osaamisen karttuessa kehittyvät tiedot ja taidot, arvojen ja eettisten periaatteiden sisäistäminen sekä kuulumisen kokemus ammattiryhmään (Fitzgerald 2020, 470). Anneli Eteläpellon ja Katja Vähäsantasen mukaan ammatillisen identiteetin voidaan ajatella rakentuvan eri vaiheissa, joissa persoonallisen ja sosiaalisen puolen painotukset vaihtelevat. Alussa korostuu työyhteisöön soisaalistuminen, eli tietynlaisten toimintatapojen, arvojen ja normien omaksuminen, mutta myöhemmin ammatillisen identiteetin persoonallinen puoli voi saada enemmän tilaa. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2008, 32, 43–45.)

Esimerkiksi sosiaalityössä on tunnistettu erilaisia ammattiin liittyviä alaidentiteettejä, kuten kehittäjän identiteetti, erityisosajaan identiteetti tai sosiaalisen kriisityön identiteetti, jotka muovautuvat sen mukaisesti, mikä omassa työtehtävässä painottuu ja miten sosiaalityöntekijä asemoituu suhteessa muuhun työtiimiin (Vaininen

2011, 245). Lisäksi työhön liittyen voidaan puhua muun muassa kollektiivisesta identiteetistä, jolloin tarkastelussa on esimerkiksi eri alan ammattilaisia yhdistävässä perheneuvolassa ilmenevä itsemäärittely yhteisötasolla (Alho 2017, 33–34). Vastaavasti voidaan puhua myös organisaatioidentiteetistä esimerkiksi oppilaitoksessa työskentelevien henkilöiden sisäisenä ymmärryksenä siitä, keitä he ovat (Puusa, Kuittinen & Kuusela 2013). Erilaisten työhön liittyvien kokemusten saamisen myötä yksilölle voi muodostua ainutlaatuinen työidentiteetti. Yksilöllinen työidentiteetti ymmärretään erilaisiin ryhmäjäsennyksiin perustuvana käsityksenä itsestä, jossa yksilön omaksumia rooleja ja työn tekemisen tapoja muokkaavat identiteetit yhdistyvät (Walsh & Gordon 2008, 47).

Monialaisuuden yhteyttä identiteettiin on kansainvälisissä tutkimuksissa lähestytty monialaisen identiteetin (eng. *interprofessional identity*) käsitteen avulla (Tong, Brewer, Flavell & Roberts 2020; ks. esim. Tong, Brewer, Flavell & Roberts 2021). Tämänhetkisen tietomme mukaan käsitteelle ei ole vakiintunutta suomennosta, joten puhumme tässä luvussa monialaisesta identiteetistä. Aiheeseen liittyvien kirjallisuuskatsausten mukaan monialaiselle identiteetille tai sen suhteelle ammatilliseen identiteettiin ei myöskään ole yhteneväistä määritelmää (Tong ym. 2020; Wood, Copley, Hill & Cottrell 2022). Monialaisen identiteetin määritelmiä ja taustateorioita eri tutkimuksissa tarkastelleet Ruyi Tong tutkimusryhmineen (2020, 6) käsittävät monialaisen identiteetin ”vahvan kognitiivisen, psykologisen ja emotionaalisen kuulumisen kokemuksen muodostamiseksi monialaiseen yhteisöön, mitä edellytetään yhteisten, kontekstista riippuvien tavoitteiden saavuttamiseksi”. Teoreettista perustaa monialaiselle identiteetille on heidän mukaansa rakennettu muun muassa ryhmäjäsennyksien (Tajfel & Turner 1979) ja ryhmien välisten suhteiden (Pettigrew 1998) tarkastelun kautta.

Monialaisen oppimisen on arvioitu olevan hyödyllistä sekä ammatillisen että monialaisen identiteetin kehittymisen näkökulmasta (Haugland, Brenna & Aanes 2019). Niiden yhtäaikaista rakentumista on tunnistettu jo varhaisessa vaiheessa aloitetuissa monialaisissa opinnoissa (Imafuku, Kataoka, Ogura, Suzuki, Enokida & Osakabe 2018, 364). Hossein Khalili tutkimusryhmineen (2013) on esittänyt viitekehyksen (*Interprofessional socialization framework*), jonka mukaan eri alojen oppiessa yhdessä ammattialaan kytkeytyvä ja monialaisessa yhteistyössä kehittyvä identiteetti voivat alkaa yhdistyä kaksoisidentiteetiksi (eng. *dual identity*). Siinä merkittävää on kuulumisen tunteen muodostuminen niin omaan ammattialaan kuin monialaiseen yhteisöön. Heidän viitekehýksensä mukaan oppimisprosessissa on tällöin tärkeää murtaa ennakkokäsityksiä muista aloista, oppia ammatillisista rooleista monialaisessa työssä sekä luoda yhteistyön reflektointiin kannustava ympäristö. (Khalili ym. 2013, 450–451.) Monialaisten työpajojen tutkimisen perusteella viitekehyksen (emt.) soveltamisen monialaiseen oppimiseen on arvioitu tukevan opiskelijoiden kaksoisidentiteetin muodostumista (Khalili & Orchard 2020). Kyseisestä viitekehýksestä (Khalili ym. 2013) tarkasteltuna, myös eri alan ammattilaisen työn lyhytaikainen seuraaminen on refleктоitaessa antanut viitteitä monialaisen identiteetin kehittymisen alkuvaiheista (Woltenberg, Ballard, Gnonhossou, Norton, Burkhart & Kuperstein 2019, 7–8).

Lisa McGuiren ja kollegoiden havaintojen mukaan eettiseen päätöksentekoon ja monialaisten kompetenssien kehittämiseen keskittyvällä opintojaksolla itseä alettiin käsittää monialaisen orientaation kautta, kun esimerkiksi omaa ammatillista roolia hahmotettiin suhteessa monialaiseen ryhmään ja ymmärrettiin erilaisten näkökulmien tuoma lisäarvo. Heidän esittämänsä mallin (*Madison Model of Integrated Interprofessional Identity Development*) mukaan ammattialakohtaisen ja monialaisen osaamisen karttuessa myös monialaista identiteettiä rakennetaan samanaikaisesti ja vastavuoroisesti ammatillisen identiteetin kanssa, jolloin voi kehittyä integroitu monialainen identiteetti (eng. *integrated interprofessional identity*). (McGuire ym. 2020, 2, 4–6.) Monialaisen ja ammatillisen identiteetin on ehdotettu olevan rinnakkaisia myös tutkittaessa monialaisessa verkko-oppimisympäristössä toimivia vertaisohjaujia (Clouder, Davies, Sams & McFarland 2012, 460, 464).

Jan-Jaap Reinders kollegoineen näkee ammatillisen ja monialaisen identiteetin erillisiin ryhmäjäsenyyksiin ja tavoitteisiin perustuvina sosiaalisina identiteetteinä. Heidän teoriansa (*Extended Professional Identity Theory*) mukaan monialaisessa identiteetissä nivoutuvat kuulumisen tunne omaa ammattialaa laajempaan monialaiseen ryhmään, halu ja sitoutuminen työhön eri alojen kanssa sekä tavoitteiden ohjaamat käsitykset monialaista yhteistyötä kohtaan. (Reinders ym. 2018, 377–378; Reinders & Krijnen 2023, 3). Tutkiessaan opiskelijoita kyseiseen teoriaan pohjaavalla monialaisella verkko-opintojaksolla, he havaitsivat viitteitä siitä, että monialainen identiteetti voi kannustaa eri alojen väliseen yhteistyöhön (Reinders & Krijnen 2023). Reinders (2018) ja Kelly Shinkaruk (2023) tutkimusryhmineen ovat käyttäneet laajennetun ammatillisen identiteetin (eng. *extended professional identity*) käsitettä mallintaessaan identiteetin rakentumista monialaisessa yhteistyössä. Shinkaruk (2023, 619) tutkimusryhmineen on muodostanut monialaisessa työyhteisössä toteutetun käytännönopetuksen pohjalta esityksen, jonka mukaan muista aloista ja monialaisten tiimien toiminnasta oppimisen sekä monialaisen yhteistyön voimavarojen ja haasteiden tunnistamisen arvioidaan laajentavan ammatillista identiteettiä, mikäli monialaisia oppimiskokemuksia mahdollistetaan riittävän usein, niihin osallistuminen on aktiivista ja niitä myös reflektoidaan.

Useissa kirjallisuuskatsauksissa on huomioitu monialaisen identiteetin tukemisen tärkeys koulutuksessa (Cantaert ym. 2022; Tong ym. 2020). Monialaisen identiteetin rakentumiseen liittyvää tutkimusta on kehoitettu suuntaamaan käytännön ympäristöihin, kuten palvelujärjestelmässä toteutettuihin, eri aloja yhteen tuoviin oppimiskokemuksiin (Polansky, Koch, Rosu, Artino & Thompson 2023, 934). Monialaisen käytännönoppimisen kontekstiin liittyvän tutkimuksemme on tarkoitus osaltaan vahvistaa kasvavaa ymmärrystä aiheesta.

Identiteettien tutkiminen kategoria-analyysin keinoin

Tässä luvussa esittelemämme tutkimus kohdistui kahden korkeakoulun sekä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden yhteistyönä toteuttamalle käytännön-opetusjaksolle, jossa opiskelijat arvioivat ja suunnittelivat asiakkaiden palveluja monialaisissa tiimeissä ammattilaisten ohjaamana erilaisissa toimintaympäristöissä. Käytännönopetusjaksot toteutuivat kuudessa eri toimipaikassa Pohjois-Savon alueella. Toimipaikat sijoittuivat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluihin sekä erikoissairaanhoidon ja opiskelijat työskentelivät niissä aikuisasiakkaiden kanssa. Opiskelijoiden osallistumisaika käytännönopetusjaksolla vaihteli yhdestä seitsemään päivään. Monialaiseen käytännönopetusjaksoon sisältyi myös verkossa suoritettavia teoriaopintoja ennen jaksoa sekä refleктоiva oppimistehtävä jakson jälkeen.

Hankimme tutkimuksen aineiston vuosina 2021 ja 2022 monialaisen käytännön-opetusjakson jälkeen. Tutkimukseen osallistui yhteensä 23 seuraavien alojen perustutkinto-opiskelijoita: fysioterapia (4), sairaanhoitaja (4), sosiaalityö (10), sosionomi (2) sekä muu sosiaali- tai terveysala (3). Seitsemän opiskelijaa oli opintojensa alkuvaiheessa, kuusi keskivaiheessa ja kymmenen loppuvaiheessa. Aineisto koostui opiskelijoiden oppimistehtävän yhteydessä verkko-oppimisalustalla sähköisesti kerätyistä refleктоivista kirjoitelmista (n=23). Opiskelijat saivat tehtävän yhteydessä tutkimustiedotteen ja antoivat suostumuksen tutkimukseen osallistumiseen. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista, eikä se vaikuttanut opiskelijoiden arviointeihin. Noudatimme tutkimuksessa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön ohjeita (TENK 2023) sekä eettisiä periaatteita (TENK 2019) tutkimuksen vapaaehtoisuudesta, luottamuksellisuudesta ja aineiston asianmukaisesta käsittelystä. Tutkimusasetelma ei edellyttänyt eettistä ennakoarviointia, sillä tutkimukseen ei sisällynyt Tutkimuseettisen neuvottelukunnan kriteereissä mainittuja, lausuntoa vaativia seikkoja (TENK 2019). Tutkimusaineisto ei ole saatavilla avoimesti. Emme pyytäneet siihen erikseen lupaa opiskelijoilta, sillä arvioimme asian voivan vaikuttaa tutkimukseen osallistumiseen.

Opiskelijat refleктоivat oppimistehtävässä niin omaa kuin monialaisen opiskelija-tiiminsä toimintaa ja oppimista. He saivat kirjoitelmiensa tueksi apukysymyksiä, jotka liittyivät merkittäviin oppimiskokemuksiin, käsityksiin ammatillisista rooleista, monialaisen työskentelyn mahdollisuuksiin ja haasteisiin, tilaisuuksiin tuoda esille omia näkökulmia ja tunteita, ammatilliseen kasvuun, käsitykseen ammatillisesta identiteetistä ja omasta työstä sekä monialaisen osaamisen kehittämiseen. Kirjoitelmien ohjepituus oli kahdesta neljään sivua. Kirjoitelmista koostui yhteensä 36 sivua laadullista tekstiaineistoa.

Lähestyimme monialaisessa oppimisessa ilmeneviä identiteettejä kategorioiden kautta. Kirsi Juhilan, Arja Jokisen ja Eero Suonisen (2012, 46) mukaan kategorioiden kiinnittyvä tieto yhteiskunnasta ja toiminnasta muiden kanssa kokoaa kulttuurista tietovarantoa, jonka avulla ymmärrystä itsestä, muista sekä ympäröivästä maailmasta luodaan. Kategorioiden tarkastelun näkökulmasta identiteetillä tarkoitetaan sitä,

millaiseksi yksilöt ovat kuvattavissa ja neuvoteltavissa (Suoninen 2012, 89), eli millaisiksi voimme opiskelijoiden identiteettejä kategorioiden avulla luonnehtia.

Käytimme tutkimusaineiston analysointimenetelmänä kategoria-analyysia. Etenimme analyysissa koodaten opiskelijoiden kirjoitelmat numerojärjestyksessä (esim. O₁, O₂), lukemalla aineiston huolellisesti useaan kertaan ja poimien identiteetin rakentumisen näkökulmasta kiinnostavia otteita. Nimesimme identiteettityöhön liittyviä elementtejä, joista yhdistelimme lopulliset tuloksia kuvaavat kategoriat. Tunnistimme analyysissa myös jännitteitä (Bamberg 2011), jotka avasivat monialaisessa oppimisessa ilmenevän identiteettityön luonnetta. Analyysimme mukaan esimerkiksi rooleja ja rajoja oivaltava -kategoria muodostui elementeistä, kuten oman roolin ja asiantuntijuuden hahmottaminen, muiden roolien ja osaamisen hahmottaminen, rajojen rikkominen sekä monialaisen palvelujärjestelmän hahmottaminen. Lisäksi havaitsimme identiteettityöhön kuuluvaa neuvottelua oman ja muiden roolien välillä. Esittelemme analyysissa tehtyjä tulkintoja taulukossa 1 ja tuomme esille analyysia tukevia aineisto-otteita tulosten yhteydessä.

Analyysissa tunnistetut kategoriat avasivat ymmärrystä monialaisessa oppimisessa rakentuviin identiteetteihin. Kiinnitimme huomiota muun muassa siihen, mihin ryhmään opiskelija asemoitui sekä millaisia erontekoja hän teki oman ja muiden ammattikuntien välillä. Pystyimme kategoria-analyysin avulla sanoittamaan monialaisessa oppimisessa ilmenevää identiteettityötä siihen kiinnittyvien elementtien, esimerkiksi toimintojen kautta (ks. Juhila, Jokinen & Suoninen 2012, 61–63). Vahvistimme kategoria-analyysia laadullisen aineiston kvantifioinnilla (Mäkelä 1990), eli laskemalla tunnistettujen kategorioiden yleisyyttä kokonaisaineistossa (taulukko 2).

Monialaisessa oppimisessa rakentuvat kategoriat

Muodostimme tutkimuksen tuloksena viisi kategoriaa, jotka kiinnittyvät monialaiseen oppimiseen. Tunnistetut kategoriat ovat *rooleja ja rajoja oivaltava*, *ammattillisuuttaan uudelleen arvioiva*, *asiakaslähtöisesti ajatteleva*, *muihin tukeutuva* ja *yhteenkuulumista tunteva*. Kukin kategoria rakentuu erilaisista elementeistä sekä jännitteistä, jotka tuovat esille millaista neuvottelua identiteettityöhön sisältyy (ks. esim. Bamberg 2011). Taulukossa 1 esittelemme kategoriat, niissä korostuvat elementit sekä identiteettityöhön kuuluvat neuvottelut.

Taulukko 1. Monialaisessa oppimisessä tunnistetut kategoriat, niissä korostuvat elementit sekä identiteettityöhön kuuluvat neuvottelut.

Kategoriat	Kategoriassa korostuvat elementit	Identiteettityöhön kuuluva neuvottelu
Rooleja ja rajoja oivaltava	<ul style="list-style-type: none"> Oman roolin ja asiantuntijuuden hahmottaminen Muiden roolien ja osaamisen hahmottaminen Rajojen rikkominen Monialaisen palvelujärjestelmän hahmottaminen 	Neuvottelu oman ja muiden roolien välillä
Ammatillisuuttaan uudelleen arvioiva	<ul style="list-style-type: none"> Ammatillisen identiteetin vahvistuminen Ammatillisen itsevarmuuden rakentaminen Keskeneräisyyden oivaltaminen 	Neuvottelu suppeasta ammattikäsitteestä laajempaan uudelleentulkintaan
Asiakaslähtöisesti ajatteleva	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaan parhaaksi toimiminen Monialaisen työn merkityksen oivaltaminen Yhteisen tavoitteen äärellä toimiminen 	Neuvottelu asiakaslähtöisyyden yksilökeskeisyydestä kokonaisvaltaiseen tukiprosessiin
Muihin tukeutuva	<ul style="list-style-type: none"> Muihin luottaminen Muiden tarvitseminen Tilan antaminen Vastuun jakaminen 	Neuvottelu henkilökohtaisesta vastuusta jaettuun vastuuseen
Yhteenkuulumista tunteva	<ul style="list-style-type: none"> Kuulumisen kokeminen Tasavertaisuuden tunteminen Ennakkoluulojen murtaminen 	Neuvottelu omaan ammattiryhmään identifioutumisen laajentamisesta monialaiseen ryhmään

Havaitsimme tutkimuksessa, että opiskelija voi neuvotella ammatillista ja monialaista identiteettiä samanaikaisesti (ks. esim. Billig, Condor, Edwards, Gane, Middleton & Radley 1988). Opiskelijat kuvasivat identiteettityön moninaisuutta myös siten, että saman opiskelijan kirjoituksessa saattoi ilmetä useita eri kategorioita, jotka tunnistimme merkittäviksi monialaisen oppimisen näkökulmasta. Yhdeksän opiskelijan kirjoituksesta tunnistettiin kaikki viisi kategoriata, kuuden opiskelijan kirjoituksesta tunnistettiin neljä ja kahdeksan opiskelijan kirjoituksesta vähintään kolme samanaikaisesti ilmenevää kategoriata. Useiden kategorioiden esiintyminen samalla opiskelijalla kuvaa monialaisen oppimisen kontekstissa tapahtuvan identiteettityön joustavuutta.

Kokonaisaineistossa vallitsevia kategorioita olivat rooleja ja rajoja oivaltava sekä asiakaslähtöisesti ajatteleva, joista molemmat ilmenivät 22 kirjoituksessa. Ammatillisuuttaan uudelleen arvioiva -kategoria ilmeni 20 kirjoituksessa, muihin tukeutuva -kategoria 16 kirjoituksessa ja yhteenkuulumista tunteva -kategoria 13 kirjoituksessa. Edellä kuvattujen määrien tarkastelu toimi tutkimusaineiston analyysissä lähinnä kategoria-analyysin tulkintaa vahvistava näkökulmana. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan tarkastella yksittäisen vastaajan profiilia suhteessa määritettyihin kategorioihin. Taulukossa 2 kuvaamme monialaisessa oppimisessä tunnistettujen kategorioiden määrät opiskelijakohtaisesti ja yhteenlaskettuina.

Taulukko 2. Monialaisessa oppimisessä ilmenevien kategorioiden määrät.

Opiskelija	Rooleja ja rajoja oivaltava	Ammatillisuuttaan uudelleen arvioiva	Asiakaslähtöisesti ajatteleva	Muihin tukeutuva	Yhteenkuulumista tunteva	Yhteensä
O1	X	X	X	X	X	5
O2	X			X	X	3
O3	X	X	X			3
O4	X		X	X		3
O5	X		X	X		3
O6	X	X	X	X	X	5
O7	X	X	X			3
O8	X	X	X			3
O9	X	X	X	X		4
O10		X	X	X		3
O11	X	X	X	X	X	5
O12	X	X	X		X	4
O13	X	X	X	X	X	5
O14	X	X	X	X		4
O15	X	X	X	X	X	5
O16	X	X	X		X	4
O17	X	X	X		X	4
O18	X	X	X	X		4
O19	X	X	X	X	X	5
O20	X	X	X	X	X	5
O21	X	X	X	X	X	5
O22	X	X	X			3
O23	X	X	X	X	X	5
Yhteensä	22	20	22	16	13	

Seuraavissa alaluvuissa tarkastelemme aineistosta tunnistettuja kategorioita lähemmin ja kuvailemme, millä tavalla ne ilmentävät monialaisessa oppimisessä tapahtuvaa identiteettityötä.

Rooleja ja rajoja oivaltava

Roolien ja rajojen oivaltamiseen sisältyi työnkuviin sekä niiden eroavaisuuksiin ja yhdyspintoihin liittyvien elementtien tunnistaminen. Keskeisiä olivat jäsenyykset, joissa kuvattiin yhteiskunnassa vallitsevaa ymmärrystä paitsi muiden, myös oman alan ammatillisista rooleista. Seuraavissa otteissa opiskelijat pohtivat alojen suhteita monialaisissa ryhmissä sekä käyvät neuvottelua oman ja muiden roolien rajoilla. Ensimmäinen opiskelija kertoo toisen ammattialan osaamisen tukeneen omaa toimintaansa. Hänen mukaansa lähialojen yhteistoiminta kuitenkin hämärsi ammatillisia rooleja, sillä yhdyspinnoilla samankaltaisuudet korostuivat.

Ammatillinen roolini oli se, minkä sen odotinkin olevan. Pääsin hyödyntämään sosiaalityön osaamistani ja tarkastelemaan asiakkaan esiin nostamia asioita oman alani näkökulmasta. Sosionomiopiskelijan osaaaminen tuki työskentelyäni. Toisaalta sosionomiopiskelijan paikalla olo myös hämärsi molempien ammatillisia rooleja – tapaamisen aikana ja jo ennen tapaamista yhdessä ryhmän kanssa keskustellessa nostimme keskusteluun samankaltaisia (huolen)aiheita asiakkaan tilanteesta. (O16)

Myös toinen opiskelija kuvailee, kuinka ammatillisten roolien rajat hälvenivät eri alojen välisen vuorovaikutuksen myötä. Hänen mukaansa yhdyspinnoilla toimiminen nimenomaan edisti hänen ymmärrystään oman roolinsa mukaisesta toiminnasta.

Huomasin, että vuoropuhelu eri ammattialojen välillä teki työskentelystä sujuvampaa ja rajat ammattien välillä häipyivät. Koin, että roolit eivät kuitenkaan sekoittuneet, vaan päinvastoin käsitys omasta vastuualueesta ja osaamisesta, siis siitä, kuka olen sairaanhoitajana ja mitä teen, vahvistui. (O23)

Tilanteissa, joissa asiakas ei ensisijaisesti hyötynyt opiskelijan asiantuntijuudesta, opiskelijat eivät kuitenkaan välttämättä tunteneet roolittomuutta. Silloin ymmärrettiin, että ammattilainen voi tavanomaisen työnkuvansa lisäksi katsoa palvelutilannetta laajemmasta perspektiivistä. Oman ammattiroolin merkitys suhteessa muihin aloihin tunnistettiin, mutta samalla koettiin myös yhtäläisyyttä toisiin aloihin. Vaikka asiakas ei esimerkiksi tarvinnut totuttuja fysioterapian palveluja, opiskelija näki silti hyötynsä muulla tavoin, kuten tuomalla yhteiseen keskusteluun uudenlaisia kysymyksiä. Tähän liittyvää neuvottelua kuvaa se, miten opiskelijat liikkuivat roolien rajoilla tilanteissa, jossa oman osaamisen esiintuomisen ei koettu olevan ensisijaista asiakkaan parhaaksi. Alla olevassa otteessa opiskelija pohtii oman roolinsa laajenemista tilanteessa, jossa oma ammatillinen erityisosaaminen ei korostu asiakkaan kanssa työskentelyssä.

Tärkeää oli myös huomata, että vaikka asiakas ei hyötyisikään ensisijaisesti fysioterapiasta, ei fysioterapeutin silti tässä tilanteessa tarvitse jäädä ”roolitta”. Tarkoitan tällä sitä, että tilanteissa voi astua myös ulos fysioterapeutin roolista ja kysyä asioita, joita muut eivät välttämättä hoksaa kysyä. (O1)

Edellisessä otteessa kuvataan osin myös eri ammattilaisten yhteiselle alueelle astumista, mikä voidaan nähdä oman roolin rajojen venyttämisenä. Alla olevassa otteessa opiskelija kuvailee selkeämmin ammattiroolirajoja rikkovaa toimintaa. Tällä hän viittaa ryhmässä hyväksytyksi koettuun toimintatapaan, jossa toisen ammatti-

laisen näkemyksiä uskallettiin täydentää niissäkin asioissa, jotka eivät olleet oman osaamisen ydinaluetta.

Jokainen kunnioitti toisen osaamista, mutta uskalsi myös tuoda omia ideoita esille, vaikka ideat eivät olisi liittyneet suoraan omaan osaamisalueeseen. Tällaisesta yhteistyöstä hyötyy niin asiakas kuin asiantuntijakin, sillä on hyvä saada näkökulmia oman osaamisalueen ulkopuolelta ja myös osata perustella oma osaaminen ja siihen liittyvät ehdotukset. (O5)

Monialaisen oppimisen myötä opiskelijat hahmottivat itsensä osana monialaista palvelujärjestelmää selkeämmin. Seuraavassa otteessa opiskelija kertoo, miten asiakkaan ohjaaminen tarvittavien palveluiden äärelle selkeytyy monialaisen palvelujärjestelmän hahmottamisen myötä. Lisäksi hän suuntaa katseensa ammatilliseen asiantuntijuuteen kuvaillessaan, miten monialaisesta palvelujärjestelmästä oppiminen vahvistaa osaamista tulevana ammattilaisena.

Ammatillista kasvuani edisti myös parempi tuntemus moninaisesta palvelujärjestelmästä, joka oli ennen harjoitteluani paljon suppeampi. Uskon, että minun on helpompi tulevaisuudessa ohjata asiakasta oikeiden palveluiden pariin oikea aikaisesti ja ylipäättään tietää, millaisia palveluita ja mahdollisuuksia on olemassa esimerkiksi asunnottomille ja syrjäytymisvaarassa oleville. (O14)

Rooleja ja rajoja oivaltavan kategoriassa opiskelijat ilmensivät monialaisen oppimisen myötä tapahtunutta kasvua oman asiantuntijuuden ja roolin sekä muiden alojen roolien oivaltamisen, roolirajojen rikkomisen sekä monialaisen palvelujärjestelmän hahmottamisen kautta.

Ammatillisuuttaan uudelleen arvioiva

Omaa ammatillisuutta arvioitiin uudelleen monialaisessa oppimisessa, jolloin ammatilliseen identiteettiin ja sen kehittymiseen liittyvät pohdinnat korostuivat. Opiskelijat kokivat yhteistyön auttaneen heitä hahmottamaan käsitystä itsestään tulevina ammattilaisina. Tähän liittyi neuvottelua aiemman suppean ammattikäsitteiden ja uuden laajemman tulkinnan välillä. Ensimmäisessä otteessa opiskelija kuvaa, kuinka hän koki osanneensa toimia ammatillisen roolinsa mukaisesti ja tuottaneensa myös muille aloille hyödyllistä tietoa asiakastilanteessa. Toisessa otteessa opiskelija kuvaa, kuinka monialaisissa oppimistilanteissa muut opiskelijat toimivat ikään kuin peileinä, mikä jäsensi käsitystä itsestä ammatillisena toimijana. Kokemus auttoi molempia näkemään itsensä alansa ammattilaisena sekä hahmottamaan omaa työnkuvaa monialaisessa kokonaisuudessa.

Ammatillista kasvuani edisti se, että osasin kysyä asiakkaalta haastattelukysymyksiä liittyen omaan alaani, josta myös muut terveydenhuollon ammattilaiset saivat hyviä näkökulmia liittyen asiakkaan tilanteeseen. Monialainen työskentely on vahvistanut omaa ammatillista identiteettiäni, kun sain jo pienesti kokea miltä tuntuu olla oman alansa ammattilainen. (O3)

Ammatti-identiteettini oli jakson alkaessa melko jäsentymätön. En ehkä ollut sisäistänyt, että tulevaisuudessa todella tekee tätä työkseen ja käytännön työ sekä oma ammatillisuus tuntuivat lähinnä kaukaiselta ajatukselta. Monialaisella jaksolla näin toiset opiskelijat oman alansa tulevina ammattilaisina ja ehkä tätä kautta opin näkemään myös itseni samalla tavalla. (O20)

Monialainen oppiminen saattoi vahvistaa identifioitumista omaan ammatilliseen ryhmään, mutta myös laajentaa ammattikäsitystä. Alla olevassa otteessa opiskelija kuvaa, miten samaistuminen omaan alaan syventyi, mutta hän on kuitenkin valmis toimimaan niin oman alansa kuin monialaisen yhteistyön puolestapuhujana.

Monialaisen opiskelun aikana pohdin myös, että sosiaalialalla tehtävää työtä ei ehkä arvosteta samalla tavalla kuin esimerkiksi terveydenhuollossa tehtävää työtä, jonka kyllä osasin jo aavistaa. Tätä voi siis pitää hyvin negatiivisena huomiona. Koen entistä enemmän tarvetta toimia sosiaalityön ja laajemmin sosiaalialan puolestapuhujana. Ammatillinen identiteettini on ainakin vahvistunut, jos ei laajentunut. ...Opin uutta, ammatillinen identiteettini vahvistui ja pääsin harjoittelemaan monialaista työskentelyä eri alojen opiskelijoiden kanssa – tätä saisi olla enemmänkin opintojen aikana, sillä monialaista osaamista tarvitaan työelämässä, etenkin juuri sosiaali- ja terveysalalla. Kun pääsen työelämään, puhun varmasti monialaisen yhteistyön puolesta. (O16)

Pohdintaa omasta ammatillisuudesta ja suhteesta monialaiseen työhön käytiin aiempien ajatusten ja monialaisessa oppimistilanteessa syntyneiden uusien näkemysten välillä. Käsitteistä tulevat ammatilliset konkretisoitui yhdessä toimimisen kautta, sillä se realisoitui oman roolin mukana tulevia odotuksia. Alla olevassa otteessa opiskelija kuvailee oman ammatillisen itsevarmuutensa kasvamista päästyään jakamaan osaamistaan muille ja oivallettuaan tämän perusteella oman ammatillisen osaamisen ainutlaatuisuuden.

Muiden alojen opiskelijoiden kanssa työskennellessä itselle arkipäiväisetkin asiat saivat uudenlaista merkitystä. Esimerkiksi mittauksen ja niiden tulosten merkityksen selittäminen toisen alan opiskelijalle vahvisti tunnetta siitä, että itsellä on sellaista osaamista, mitä voi jakaa ja hyödyntää. (O23)

Ammattikäsitteksen laajeneminen kytkeytyi myös jatkuvan kehityksen tarpeen tunnistamiseen. Opiskelijat tunnistivat kehitettävää sekä monialaisen yhteistyön ja asiakkaiden tilanteiden herättämien tunteiden käsittelyssä että ammatilliseen osaamiseensa liittyen. Seuraavassa otteessa opiskelija ymmärsi, ettei ammatillisen kehittymisen tarve itsessään tarkoita osaamattomuutta, vaan on tärkeää tunnistaa kasvun tarve ja pyrkiä kehittämään osaamistaan. Toimiessaan monialaisesti hän havaitsi, että keskeneräisyyden kokemuksia on myös muilla.

Opin, että vaikka itsestä tuntuu, että ei ehkä osaa aina keksiä oikeaa palvelua tai auttaa niin kuin haluaisi, niin myös muilla on näitä kokemuksia. Nämä kokemukset eivät itsessään tarkoita, että ei osaisi tehdä työtä, jos pyrkii kuitenkin aina oppimaan lisää ja kehittää omaa ammatillisuutta ja osaamista. (O20)

Kun opiskelijat arvioivat omaa ammatillisuuttaan, he toivat esille ammatillisen identiteetin vahvistumisen kokemuksia, ammatillisen itsevarmuuden tuntemuksia sekä oivalsivat ammatillisen kehityksen tarpeen ja keskeneräisyyden tunteen olevan jaettuja kokemuksia.

Asiakaslähtöisesti ajatteleva

Monialaisessa yhteistyössä on merkittävää ymmärtää, miksi sitä tehdään. Opiskelijat oivalsivat monialaisuuden merkityksen erityisesti asiakaslähtöisyyden näkökulmasta. He huomasivat monialaisen työn myötä asiakkaan tulevan toiminnan keskiöön ja samalla oppivansa työskentelemään yhdessä asiakkaita varten. Seuraavassa otteessa opiskelija kuvaa, kuinka hän siirtyi monialaisen oppimisen myötä opiskelijan roolista kohti ammattilaisen positiota.

Myös asiakaslähtöisyydestä opin tapaamisilla paljon, sillä pyrimme siihen, että asiakkaan ääni kuuluu moniammatillisessa suunnitelmassamme. Olimme siellä asiakkaita varten, he eivät olleet siellä meitä tai meidän opintopisteitämme varten. (O13)

Opiskelijat oivalsivat monialaisuuden merkityksen erityisesti suhteessa asiakkaan saamaan hyötyyn ja alkoivat ymmärtää aiemmin eriytyneenä nähdyin työn yhteisenä toimintana, jota tehtiin erityisesti asiakkaan parhaaksi. Ymmärrettiin, että eri alojen osaamisen yhdistäminen yhteisen asiakkaan asian äärellä voi tuottaa lopputuloksen, joka on enemmän kuin osiensa summa. Yhteistyön muoto ja syvyys riippuu kuitenkin asiakkaan tarpeista. Vaikka erilaisten näkemysten yhteensovittaminen olikin paikoin haastavaa, oli asiakkaan parhaaksi toimiminen tärkeintä, kuten opiskelija alla havainnollistaa.

Merkittävimmät oppimiskokemukset syntyivät haastavissa tilanteissa, joissa ratkaisua oli vaikea löytää. Ammatillisilla (opiskelijoilla) saattoi

olla eriäviä mielipiteitä tai asiakas ei halunnut tehdä yhteistyötä. Tämä tavallaan osoitti minulle, että usein tilanteessa ei ole vain yhtä oikeaa ratkaisua ja tärkeintä onkin löytää ratkaisu, joka tukee asiakkaan hyvinvointia ja vastaa tämän palvelutarpeeseen parhaiten. (O20)

Yhteistyö eri alojen kanssa teki näkyväksi sen, miten samaa asiaa voi lähestyä monista näkökulmista, mutta kuitenkin rakentaa jaettua ymmärrystä vuorovaikutuksen keinoin. Tällöin muodostuu myös uudenlainen käsitys asiakkaan tukiprosessin kokonaisvaltaisuudesta. Ensimmäinen opiskelija kuvaa eri näkökulmien yhdistämisestä saatavaa tietoa, jonka kokee monipuolisemmaksi kuin yhden alan tuottaman tiedon. Toinen puolestaan vertaa monialaista ryhmäänsä koneistoon, jolla on yhteinen tavoite.

Omaa ammatillista kasvua tapahtui jakson aikana, sillä näin monialaisuuden mahdollisuudet vaikuttaa asiakkaan haasteisiin ja palvelutarpeisiin oman ja tiimin työskentelyn kautta. Asiakkaan kokema tilanne ja vaikuttavuus ovat luonnollisesti paremmat, jos ammattilaiset voivat tuoda osaamistaan tasaveroisesti tiimiin. Tiimiin osallistujan on uskallettava ottaa osaa keskusteluun mutta mielestäni asiakasta ja tiimiä kuunnellen. (O21)

Nimenomaan tieto ja ymmärrys muiden roolista ja siitä kuinka olemme yhdessä kuitenkin yksi koneisto, jonka tarkoituksena on taata laadukas ja turvallinen apu potilaille kehittyi paljon. (O4)

Opiskelijoiden kirjoituksissa korostui asiakkaan parhaaksi toimiminen sekä monialaisen työn merkityksen oivaltaminen. Monialaisesti työskennellessään he myös tunnistivat yhteiset tavoitteensa, jotka toteutuessaan tuottavat parhaan mahdollisen tuen tai palvelun sen tarpeessa olevalle asiakkaalle.

Muihin tukeutuva

Monialaiseen ryhmään tukeutuminen edellyttää luottamusta ja riittävää ymmärrystä muista aloista, jotta ammatillista vastuuta voidaan jakaa. Opiskelijat tarkastelivat henkilökohtaista vastuutaan suhteessa monialaisen ryhmän jaettuun vastuuseen. He kokivat, että muut antoivat tukea asiakastilanteissa, mikä lisäsi luottamusta monialaiseen ryhmään. Seuraavassa otteessa opiskelija kuvailee turvallisuuden tunnetta, joka syntyy siitä, että ei ole yksin vastuussa vaativasta tilanteesta.

Tilanteissa ainakin itse tunsin selustani turvatuksi, koska en ollut yksin selvittämässä asiakkaan elämäntilannetta ja ongelmia. Kun itselle tuli black out, kaverit vieressä osasivat hienosti ottaa koppia aiheesta. (O1)

Syntyi oivallus, ettei oman osaamisen tarvitse vastata asiakkaan kaikkiin tarpeisiin ja myös muiden osaamista voi hyödyntää. Muihin tukeutuminen nähtiin ennen

kaikkea positiivisena ja turvaa tuovana mahdollisuutena, mikä osaltaan suojasi riittämättömyyden kokemukselta. Seuraavissa otteissa opiskelijat kuvailevat, kuinka he oppivat arvostamaan muiden osaamista ja ymmärsivät, ettei heidän tarvitse vastata yksin kaikkiin asiakkaan tarpeisiin.

Lisäksi tavallaan opin arvostamaan muiden roolia nyt kun sitä pääsi vierestä seuraamaan. Tämä on kehittänyt ammatillista identiteettiäni. ... Osaan nyt ajatella asioita eri tavalla ja tiedän, milloin on aika konsultoida hoitajia, lääkäreitä taikka sosiaalityöntekijää. Itse ei tarvitse kaikkea osata. (O4)

Tavallaan täydensimme toisiamme ja kysyimme vuorotellen kysymyksiä, mitkä edistivät myös omaa näkökulmaa. Toisen alan opiskelija osasi selvittää seikkoja, joita itse ei tullut edes ajatelleeksi. (O20)

Omaa toimintaa monialaisessa tiimissä tarkasteltiin ammatillisen tilan ja vastuun jakamisen näkökulmasta. Ne tunnistettiin tärkeiksi sekä opiskelijoiden kesken että ohjaajien toteuttamana. Monialaisessa tiimissä työskennellessä saatettiin havaita esimerkiksi kuulluksi tulemisen haasteita, tai havaittiin omissa vuorovaikutustavoissa tai toiminnassa piirteitä, joita ei aiemmin ollut tunnistettu. Seuraavassa otteessa opiskelija tunnistaa, miten hänen täytyisi löytää tasapaino muiden huomioimisen, johtamishalunsa sekä tiimiosaajana kehittymisen välillä.

(- -) jakson aikana tunnistin itsessäni, että voisin antaa enemmän ”tilaa” muiden alojen ammattilaisten mielipiteille ja ajatuksille. Otan mielelläni myöskin ”johtajan” roolin tiimeissä. Tunnistan nämä asiat itsessäni ja yritän kehittää itseäni koko ajan paremmaksi tiimiosaajaksi. (O6)

Toisessa otteessa opiskelija kuvailee, miten hän oppi antamaan tilaa erilaisille näkökulmille ja jättäytymään tietoisesti passiivisemmaksi toimijaksi keskustelussa. Omaa aktiivista osallistumista merkittävämmäksi nousi siten muiden kuunteleminen ja yhteistoiminta, mutta se koettiin hyödylliseksi myös omalle ammatilliselle kehitykselle.

Koen myös, että kehittämistä omassa toiminnassani tapahtui sen myötä, että sain annettua tilaa myös muiden kysymyksille, enkä ollut niin johtavassa roolissa keskusteluissa. (- -) Koen myös, että tämä tilan antaminen muille edisti erityisesti omaa ammatillista kasvuani, sillä sosiaalityössä on tärkeää kuunnella ja antaa tilaa muille ja heidän kokemuksilleen. (O18)

Muiden alojen parempi ymmärrys tunnistettiin merkittäväksi myös vastuun jakamisen näkökulmasta. Seuraavaksi opiskelija kertoo, miten monialaisen oppimisen

myötä hän alkoi hahmottaa muiden alojen työnkuvia paremmin, ja pystyy jatkossa jakamaan vastuuta asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Tämän ansiosta oma käsitykseni ammattien työnkuvasta kasvoi, ja näin pystyn myös omassa tulevaisuuden työelämässäni jakamaan työtehtäviä muille ammattiryhmille, jotka osaisivat sen osa-alueen parhaiten, ja joiden työnkuva vastaisi mahdollisesti paremmin asiakkaan tarpeita. (O15)

Monialaiseen ryhmään tukeutumisessa oli identiteettityön näkökulmasta merkittävää saada riittävästi tietoa toisten alojen työtä, tunnistaa sen myötä tarve eri alojen osaamiselle ja rakentaa luottamusta sekä opetella jakamaan ammatillista tilaa ja vastuuta muiden alojen opiskelijoiden kanssa.

Yhteenkuulumista tunteva

Ryhmään kuulumisen kokemus, turvallisuuden ja tasaveroisuuden tunne sekä ennakoluulojen murtamisen elementit loivat opiskelijoille yhteenkuulumisen tunnetta osana monialaista opiskelua. Kokemus muilta saadusta arvostuksesta sekä oman osaamisen hyödyllisyydestä niin monialaiselle tiimille kuin asiakkaalle oli merkittävää identifioitumisessa osaksi monialaista toimijajoukkoa. Myös aiemmat epävarmuudet toisten alojen opiskelijoiden kanssa työskentelystä hälvenivät, kun mahdolliset ristiriidat kohdattiin rakentavasti keskustellen ja yhteinen työskentely oli kaikkien alojen näkökulmat huomioivaa ja kunnioittavaa. Seuraavissa otteissa opiskelijat kuvailevat arvostuksen kokemuksen ja nähdyksi tulemisen merkitystä. Erityisesti nähdyksi tuleminen oman alansa asiantuntijana toisen alan ohjaavan ammattilaisen toimesta vahvisti merkityksellisyyden ja kuulumisen tunnetta, kuten toinen opiskelija kuvailee.

Jaksolla sai tunteen, että muut ammattilaiset arvostavat osaamistani ja siitä on oikeasti hyötyä niin lääkärille, sairaanhoitajalle kuin myös potilaalle. (O20)

Oli myös hyvä kuulla, että esimerkiksi ohjaajana ollut sairaanhoitaja sanoi, ettei hän ole osannut selvittää asiakkaista asioita, joita me sosiaalialan opiskelijat saimme selville. Pidän tärkeänä sitä, että saimme juuri tältä ohjaajalta hyvää palautetta monialaisesta työskentelystä, ja tunnustusta siitä, että meidänkin osaamisella on merkitystä. (O17)

Yhteenkuulumisen tunnetta muihin haettiin myös kaikkien alojen jakaman opiskelija-aseman kautta. Tällöin opiskelijat identifioituivat osaksi laajempaa, yhteistä opiskelijaidentiteettiä alasta riippumatta. Alla olevassa otteessa opiskelija pohtii opiskelijaroolin vaikutuksia tasavertaisuuden kokemukseen monialaisessa ryhmässä. Kuvailtuun ammatilliseen epävarmuuteen liittyy myös häpeää omasta osaamattomuudesta, joka lievenee toimittaessa samassa tilanteessa vertaisina.

Ammatillista kasvua edisti turvallinen tilanne harjoitella asiakaskohtamista yhdessä opiskelijoiden kanssa. Minua auttoi se, että muutkin huoneessa olevat olivat opiskelijoita, joten en kokenut kysymyksiäni noloiksi, vaan tuntui, että olemme kaikki samassa tilanteessa. (O11)

Eri aloihin liitetään perinteisesti kulttuurisesti jaettuja ennakko-oletuksia, jotka määrittelevät lähtökohtia monialaiseen työhön. Monialaiseen oppimiseen osallistuneilla saattoi olla jonkinasteisia ennakkoasenteita eri alojen opiskelijoita tai muita ammattiryhmiä kohtaan. Seuraavassa otteessa opiskelija kertoo, kuinka hänen ajatuksensa avartuivat monialaisessa oppimisessa tapahtuneen vuorovaikutuksen myötä.

(- -) oli antoisaa päästä tutustumaan paremmin lääketieteen opiskelijoihin. Keskusteluissa kävi ilmi, etteivät nuoret nuoremman sukupolven lääketieteen opiskelijat arvosta vanhanaikaista hierarkiaa. Mitä paremmin tutustumme eri alojen ammatillisiin rooleihin, sitä paremmin monialainen yhteistyö ja vuorovaikutus ammattialojen välillä sujuu. (O6)

Monialaisissa oppimistilanteissa ennakkoasenteet murtuivat myös silloin, kun opiskelija onnistui eräällä tavalla riisumaan ammattiroolinsa. Tämä madalsi alojen välisiä raja-aitoja ja loi laajempaa yhteenkuulumisen tunnetta. Tällaista kuvataan seuraavassa otteessa:

Uskon, että tietyt ennakkoluulot eri ammattialoja kohtaan lievenivät jakson aikana. Siihen varmasti auttoi, se että jakson aikana pääsi tutustumaan opiskelijoihin ihmisenä, eikä vain ammatillisen roolin kautta. (O6)

Monialaisessa oppimisessa opiskelijat muodostivat yhteenkuulumisen tunnetta laajentamalla identifioitumistaan omasta ammattiryhmästä monialaiseen ryhmään. Identiteetti jäsenyi tällöin kuulumisen ja tasaveroisuuden kokemuksen sekä ennakkoluulojen murtamisen kautta.

Yhteenveto

Tunnistimme tutkimuksessa yhteensä viisi kategoriaa, joiden kautta opiskelijoiden monialainen identiteetti rakentui suhteessa ammatilliseen identiteettiin, kun he kuvasivat kokemuksiaan monialaisesta oppimisesta. Kategoriat olivat rooleja ja rajoja oivaltava, ammatillisuuttaan uudelleen arvioiva, asiakaslähtöisesti ajatteleva, muihin tukeutuva ja yhteenkuulumista tunteva. Ne kuvaavat monialaisen käytännön-oppimisen myötä tapahtuneita muutoksia opiskelijoiden tavassa hahmottaa omaa paikkaansa monialaisessa toimijajoukossa sekä heijastelevat heidän käsitystensä it-

sestään tulevaisuuden ammattilaisina. Monialaisessa oppimisessa ilmenevään identiteettityöhön kuului myös oleellisena osana neuvottelu ja identiteettiä rakentavat jännitteet. Tunnistimme tässä tutkimuksessa monialaisessa oppimisessa tapahtuvan neuvottelua oman ja muiden roolien välillä sekä neuvottelua suppeasta ammattikäsitteestä laajempaan uudelleentulkintaan, neuvottelua asiakaslähtöisyyden yksilökeskeisyydestä kokonaisvaltaiseen tukiprosessiin, neuvottelua henkilökohtaisesta vastuusta jaettuun vastuuseen ja omaan ammattiryhmään identifioitumisen laajentamisesta kattamaan myös monialaisen ryhmän.

Michael Bamberg (2011) on esittänyt, että identiteettiä neuvotellaan navigoimalla samanlaisuuden ja erilaisuuden, pysyvyyden ja muutoksen sekä toimijuuden ja passiivisuuden kentillä. Myös tähän tutkimukseen osallistuneet opiskelijat tunnistivat oman ainutlaatuisuutensa suhteessa muihin aloihin, mutta kuitenkin tunsivat samanlaisuutta toisiin yhteisten tavoitteiden ja toisiaan täydentävän osaamisen ansiosta. Opiskelijat tavoittivat asiakaslähtöisyyden ajatuksen asiakkaan parhaan edistämisen ja yhteistyön merkityksen oivaltamisen sekä jaettujen tavoitteiden tunnistamisen kautta. Muun muassa Reinders (2018; 2023, 3) tutkimusryhmineen on esittänyt yhteyttä monialaisen identiteetin sekä monialaisuuteen liittyvien tavoitteiden ja uskomusten välille. Tässä tutkimuksessa opiskelijat myös tukeutuivat muihin ja rakensivat heihin luottamusta, tunnistivat muiden tarpeellisuuden ja jakoivat vastuuta. Lisäksi he kokivat samanlaisuutta (Bamberg 2011) ja yhteenkuulumista eri alojen toimijajoukkoon, mihin ohjasi esimerkiksi nähdyksi tuleminen ja tasavertaisuuden tunteminen sekä muihin kohdistuvien ennakkoluulojen murtaminen. Aiemmissä tutkimuksissa on arvioitu, että kuulumisen kokemus monialaiseen ryhmään on merkittävää monialaisen identiteetin rakentumiselle (ks. esim. Khalili & Orchard 2020; Tong ym. 2020).

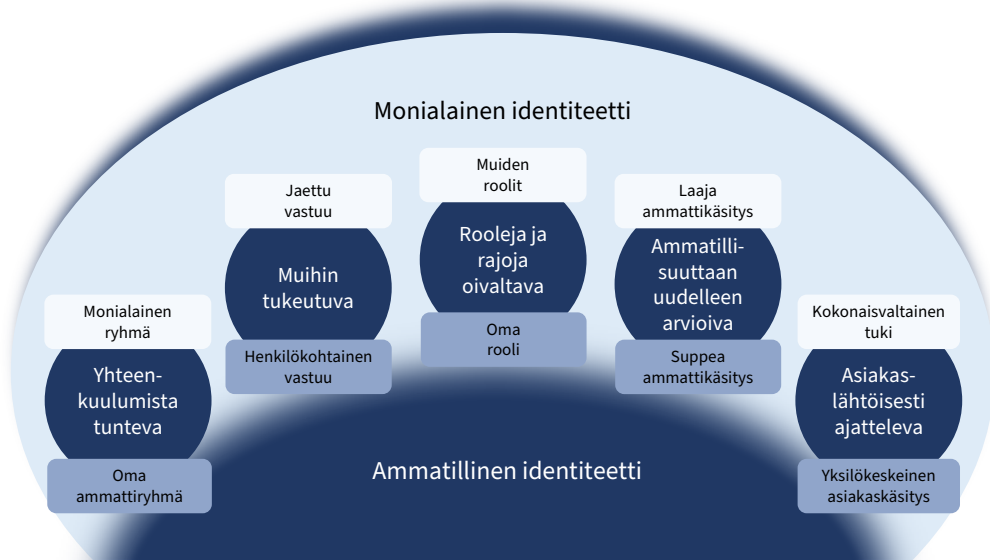
Monialaisen oppimisen myötä roolit ja niiden rajat avautuivat opiskelijoille uudella tavalla. Sekä oma että muiden roolit kirkastuivat, ammattialojen rajoja uskallettiin ylittää ja palvelujärjestelmä alkoi hahmottua paremmin. Tällaisen monialaisen oppimisen kautta toteutuvan eri alojen työnkuvien selkeytymisen on tunnistanut merkittäväksi vaiheeksi monialaisen identiteetin rakentumiselle myös Khalili (2013) tutkimusryhmineen. Totesimme opiskelijoiden kuitenkin tuovan esille myös vastakkaisia kokemuksia rooliymmärryksen syventymisestä. Tämä ilmeni pysyvyyden ja muutoksen jännitteisessä kentässä (Bamberg 2011) esimerkiksi silloin, kun opiskelija ei tunnistanut monialaisen oppimisen muuttaneen käsitystä omasta roolista. Rooliymmärrys saattoi jäädä kapeaksi muiden alojen osalta, jos osallistumiselle ilmeni yllättäviä esteitä ja monialainen ryhmä jäikin odotettua pienemmäksi. Tämä saattaa olla yksi keskeinen monialaista oppimista heikentävä tekijä ja kuvastaa myös sen kompleksista luonnetta sekä eri tekijöiden vaikutusta kokonaisuuteen (Cooper, Braye & Geyer 2004).

Opiskelijat liikkuvat pysyvyyden ja muutoksen kentillä (Bamberg 2011) myös silloin, kun he kokivat yhteistyön antaneen heille jotain tulevaisuuden kannalta hyödyllistä, kuten tietoa, osaamista tai uudenlaista näkökulmaa. Heidän alkuperäinen käsityksensä siitä, mitä tarkoittaa olla ammattilainen tietyllä alalla saattoi monialai-

sen oppimisen myötä muuttua erilaiseksi. Muiden alojen opiskelijoilta voitiin oppia työtapoja, jotka koettiin hyödyllisiksi itselle tai oman toiminnan reflektointi monialaisessa ryhmässä opetti itsestä jotain, mikä koettiin tarpeellisiksi tulevia asiakas- ja potilaskohtaamisia ajatellen. Lisäksi opiskelijat toivat esille niin ammatillisen identiteetin vahvistumisen, ammatillisen itsevarmuuden kuin keskeneräisyydenkin tunteita, eli heidän käsityksensä ammatillisuudesta oli jonkinasteisessa murroksessa (ks. esim. Haugland ym. 2019). Joustamaton ammatillinen identiteetti voi muodostua haasteeksi monialaiselle yhteistyölle ja sitä tukevan identiteetin rakentumiselle, jos se sulkee pois toisia aloja ja vahvistaa niistä eriytymistä.

Tulkitsimme opiskelijoiden neuvottelevan asemaansa toimijuuden ja passiivisuuden välillä (Bamberg 2011), kun he jättäytyivät tietoisesti taka-alalle havainnoijiksi ja taustatueksi. He antoivat tilaa muille esimerkiksi silloin, kun he eivät kokeneet oman osaamisensa esiintuomisen olevan ensisijaista asiakkaan kannalta. Tällainen tietoinen valinta vaatii riittävää ymmärrystä toimijoiden rooleista ja niiden rajoista sekä joustavaa asemoitumista. Taka-alalla tai roolien yhdyspinnoilla toimiminen voi herättää erilaisia inhimillisiä tunteita, kuten epävarmuutta omasta tarpeellisuudesta tai kuulumisesta monialaiseen ryhmään. Yleisemmälläkin tasolla tarkasteltuna työhön liittyvät muutokset voivat lisätä epävarmuutta myös identiteetissä. Taustalle sijoittuminen tai toisten tuleminen omalle osaamisalueelle ei kuitenkaan tarkoita ammatillisen osaamisen sivuuttamista, vaan on osa asiakkaan tarpeiden priorisoimista ja yhteisen ymmärryksen rakentamista, mikä on keskeistä monialaisessa osaamisessa. On kuitenkin tiedostettava, että muun muassa alojen erilaiset statuskäsitykset (ks. esim. Sollami, Caricati & Mancini 2018) voivat luoda erityistä jännitettä identifioitumisen neuvotteluun. Monialainen oppiminen edellyttääkin turvallisen oppimisen tilan luomista siten, että ryhmän psykologinen turvallisuus pääsee kehittymään (Koponen 2012, 94–105).

Monialaisessa oppimisessa ilmenevät kategoriat rakentavat kuvaa siitä, miten opiskelijoiden käsitys itsestä ammattilaisena muuttuu eri alojen välisessä oppimisessa. Tunnistetut kategoriat muodostavat kokonaisuuden, jota voimme tarkastella suhteessa olemassa olevaan ymmärrykseen monialaisesta identiteetistä. Kuviossa 1 havainnollistamme monialaisessa käytännönoppimisessa ilmeneviä kategorioita ja jännitteitä sekä visualisoimme aineiston tulkinnan ja tutkimuskirjallisuuden valossa, miten ne voisivat suhteutua ammatillisen ja monialaisen identiteetin kokonaisuuteen. Monialaisessa oppimisessa käsitys ammatillisuudesta avartuu, eli voi muodostua ”laajennettu” ammatillinen identiteetti, kuten aiemmissa tutkimuksissa (ks. esim. Shinkaruk, Carr, Lockyer & Hecker 2023) on ehdotettu. Esitämme, että monialaisessa käytännönoppimisessa ammatillisen identiteetin ohelle alkaa muodostua eri alojen yhteistyötä tukevia piirteitä erilaisten jännitteiden kentässä. Esimerkiksi yhteenkuulumista tuntevan kategoriassa neuvottelua tapahtuu oman ammattiryhmän ja monialaiseen ryhmän välillä, joista ensimmäinen kiinnittyy ammatilliseen ja jälkimmäinen monialaiseen identiteettiin. Kuulumisen kokemus monialaiseen ryhmään ja monialainen identiteetti voivat tukea yhteistyötä eri alojen kanssa, kuten Reinders (2018; 2023) tutkimusryhmineen on teoriaansa nojaten esittänyt.

Kuvio 1. Ammatillisen identiteetin avartuminen kohti monialaista identiteettiä eri alojen välisessä käytännönoppimisessa

Monialaisuuteen liittyvä identiteettityö ei ole johdonmukaisesti etenevä prosessi, vaan siinä liikutaan hyvin ristiriitaistenkin näkökulmien keskellä. Michael Billig kuvaa dilemmaattisuutta keskeisenä osana inhimillistä ajattelua. Ihmiset saattavat argumentoida asioita perustellen samanaikaisesti toisilleen vastakkaisia näkökulmia. Hänen mukaansa kautta aikojen ihmiset ovat taiteilleet keskusteluissaan esimerkiksi vapauden ja sitoutumisen jännitteissä. (Billig ym. 1988.) Tämä pätee myös monialaisen identiteetin rakentamiseen, jossa erilaisten jännitteiden kautta luodaan suhdetta itsen ja toisiin, eikä erilaisiin identiteetteihin kiinnittymistä lopulta nähdä tosiaan poissulkevinä. Tutkimamme opiskelijat muun muassa asettuivat oman roolinsa ulkopuolelle, rikkoivat roolirajoja sekä yrittivät löytää jaettua aluetta suhteessa muihin aloihin, mutta olla kuitenkin sopivasti itsenäisiä ja erilaisia. Tämä ilmenee myös esimerkiksi organisaatiouudistuksissa, joissa yhdistetään toimijoita ja haetaan eri yksiköiden välisiä rajapintoja. Tutkimuksemme perusteella monialaisella identiteetillä on yhteisiä piirteitä ammatillisen identiteetin kanssa, mutta myös muun muassa organisaatiossa muodostuvan kollektiivisen identiteetin kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksessa olevassa toimintaympäristössä ammatillisuuden luonne tai tiimit, joiden kanssa toimitaan, eivät välttämättä ole pysyviä tai tiettyyn organisaatioon sidottuja. Eri alojen ja organisaatioiden ammatillisista koostuva tiimi saatetaan muodostaa vain hetkeksi sitä tarvitsevan asiakkaan ympärille. Monialaiseen identiteettiin kiinnittyvät tavoitteet ja konteksti, eli ympäristö, missä toimitaan ja keihin kuulumisen tunnetta muodostetaan, voivat vaihdella riippuen siitä, mitä varten, missä ja kenen kanssa yhteistyötä tehdään. Osa työskentelystä on luonteeltaan pitkäjänteisempää tiimityötä, mutta se voi olla luonteeltaan myös lähinnä adhoc-tyyppistä yhteistyötä, jossa ratkaistaan jokin yksittäinen ongelma ja vuoro-

vaikutus jää kertaluontoiseksi. Keskeistä on kuitenkin se, miten yhteistyöhön orientoitutaan ja osoitetaanko aktiivista kiinnostusta jakaa työtä muiden kanssa (Kekoni, Mönkkönen, Hujala, Laulainen & Hirvonen 2019).

Eri alojen yhteistyössä voidaan peilata itseä suhteessa muihin niin monialaisen tiimin sisällä kuin suhteessa omaan alaan. Voimme pohtia, onko monialainen identiteetti kuitenkin jollain tapaa liikkuvampi kuin kollektiivinen identiteetti (vrt. Alho 2017) esimerkiksi tietyssä organisaatiossa, mikä voi rakentua suhteessa kaikille toimijoille tuttuun, samankaltaiseen ja pysyvämpään sosiaaliseen ja fyysiseen toimintaympäristöön. Monialaisen yhteistyön edellyttämä identiteetin joustavuus ja tilannekohtaisuus voi vaatia suhteissa tapahtuvan identiteettityön lisäksi myös laajempaa pohdintaa suhteessa työhön (vrt. Eteläpelto & Vähäsantanen 2008).

Kuvaamamme kategoria-analyysin avulla on mahdollista ymmärtää monialaisen oppimisen kontekstissa tapahtuvaa identiteetin rakentumista ja tunnistaa siitä arvioinnin ja kehittämisen näkökulmia, joita voidaan hyödyntää yhteistyöosaamisen parantamiseen tähtäävässä työssä. Opetusjakso herätti opiskelijoissa ajatuksia, vaikka se oli tiivis (1–7 päivää) ja ajoittui opiskelijoilla eri vaiheisiin opintoja. Säännölliset monialaiset oppimistilanteet läpi opintojen voisivat tukea monialaisen identiteetin rakentumista tehokkaammin (ks. esim. Shinkaruk ym. 2023). Lisää tutkimusta tarvitaan etenkin siitä, miten monialaista identiteettiä voi kannatella ja ylläpitää. Tutkimusta voisi jatkossa kohdentaa myös siihen, miten monialainen identiteetti edistää eri alojen yhteistyötä opiskelijoiden siirtyessä työelämään ja miten sitä tuetaan organisaatioissa.

Kansallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa esiintuotu tavoite integraation ja yhteistyön vahvistumisesta (Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus 2020–2022: Ohjelma ja hankeopas 2020) edellyttää, että myös ammatillinen toimijuus muuttuu. Jotta tätä toimijuuden muutosta voidaan arvioida, on hyvä tarkastella sitä, miten osaaminen ilmenee ja asiantuntijuus kehittyy yhteistyötä edistävämmäksi. Jos organisaatioissa kehittyy monialaista yhteistyötä tukeva toimintakulttuuri, vakiintuneet roolit sekä toimintatavat voivat joustaa ja voi syntyä tilaa myös uudellelaisille orientaatioille työhön. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraation tavoittelemaa saumatonta yhteistoimintaa edistää se, että niin opiskelijat kuin ammattilaiset kokevat olevansa osa laajempaa, asiakkaan tai potilaan parasta tavoittelevaa monialaista yhteisöä. Monialaisen identiteetin vahvistaminen on tärkeä askel kohti eri alojen syvempää yhteistyötä.

Keskeiset havainnot

- Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden lyhytaikainen oppiminen yhdessä käytännön asiakastilanteissa voi edistää monialaisen identiteetin rakentamista ammatillisen identiteetin ohelle.
- Monialaisessa oppimisessa identiteettiä jäsennettiin sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Opiskelijoiden monialainen identiteetti rakentui seuraavien kategorioiden kautta: rooleja ja rajoja oivaltava, ammatillisuuttaan uudelleen arvioiva, asiakaslähtöisesti ajatteleva, muihin tukeutuva ja yhteenkuulumista tunteva.
- Identiteettityöhön sisältyi
 - neuvottelua oman ja muiden roolien välillä
 - neuvottelua suppeasta ammattikäsituksesta laajempaan uudelleentulkintaan
 - neuvottelua asiakaslähtöisyyden yksilökeskeisyydestä kokonaisvaltaiseen tukiprosessiin
 - neuvottelua henkilökohtaisesta vastuusta jaettuun vastuuseen
 - neuvottelua omaan ammattiryhmään identifioitumisen laajentamisesta monialaiseen ryhmään.
- Tutkimus avasi ymmärrystä siihen, miten opiskelijoiden käsitys itsestä tulevaisuuden ammattilaisina voi joustaa ja miten he käsittävät itsensä suhteessa monialaiseen toimijajoukkoon.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio edellyttää eri alojen saumatonta yhteistyötä, jota voidaan edistää tukemalla monialaisen identiteetin rakentamista jo opintojen aikana.

Rahoitus

Anna Miettinen on saanut jatko-opintoihinsa Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Savon rahastoon kuuluvan J. E. ja Anna Tuovisen nimikkorahaston apurahan.

Lähteet

- Adams, Kim & Hean, Sarah & Sturgis, Patric & Clark, Jill Macleod (2006) Investigating the factors influencing professional identity of first-year health and social care students. *Learning in Health and Social Care* 5 (2), 55–68. <https://doi.org/10.1111/j.1473-6861.2006.00119.x>
- Alho, Sirkka (2017) *Perheiden tukena. Tutkimus kasvatus- ja perheneuvolatyöstä ja kollektiivisesta identiteetistä asiantuntijoiden tulkitsemina*. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Social Sciences and Business Studies, 153. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-2582-4>
- Bamberg, Michael (2011) Who am I? Narration and its contribution to self and identity. *Theory & Psychology* 21 (1), 3–24. <https://doi.org/10.1177/0959354309355852>
- Best, Stephanie & Williams, Sharon (2019) Professional identity in interprofessional teams: Findings from a scoping review. *Journal of Interprofessional Care* 33 (2), 170–181. <https://doi.org/10.1080/13561820.2018.1536040>
- Billig, Michael & Condor, Susan & Edwards, Derek & Gane, Mike & Middleton, David & Radley, Alan (1988) *Ideological dilemmas: A social psychology of everyday thinking*. Thousand Oaks CA: SAGE.
- Bostedt, Dana & Dogan, Ebrar Hümeyra & Benker, Sina Chole & Rasmus, Maret Antje & Eisner, Emily & Simon, Nadine Lana & Schmitz, Martina & Missler, Markus & Darici, Dogus (2024) Interprofessional socialization of first-year medical and midwifery students: Effects of an ultra-brief anatomy training. *BMC Medical Education* 24 (1), 1–14. <https://doi.org/10.1186/s12909-024-05451-w>
- Cantaert, Gabriël & Pype, Peter & Valcke, Martin & Lauwerier, Emelien (2022) Interprofessional identity in health and social care: Analysis and synthesis of the assumptions and conceptions in the literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 19 (22), 14799. <https://doi.org/10.3390/ijerph192214799>
- Caza, Brianna Barker & Vough, Heather & Puranik, Harshad (2018) Identity Work in Organizations and Occupations: Definitions, Theories, and Pathways Forward. *Journal of Organizational Behavior* 39 (7), 889–910. <https://doi.org/10.1002/job.2318>
- Clouder, Deanne Lynn & Davies, Bernadette & Sams, Marie & McFarland, Lorraine (2012) “Understanding where you’re coming from”: Discovering an [inter]professional identity through becoming a peer facilitator. *Journal of Interprofessional Care* 26 (6), 459–464. <https://doi.org/10.3109/13561820.2012.706335>

- Cooper, Helen & Braye, Suzy & Geyer, Robert (2004) Complexity and interprofessional education. *Learning in Health and Social Care* 3 (4), 179–189. <https://doi.org/10.1111/j.1473-6861.2004.00076.x>
- Costello, Margaret & Prelack, Kathrina & Faller, Josephine & Huddleston, Jim & Adly, Sylvania & Doolin, Jade (2018) Student experiences of interprofessional simulation: Findings from a qualitative study. *Journal of Interprofessional Care* 32 (1), 95–97. <https://doi.org/10.1080/13561820.2017.1356810>
- Dadich, Ann & Doloswala, Navin (2018) What Can Organisational Theory Offer Knowledge Translation in Healthcare? A Thematic and Lexical Analysis. *BMC Health Services Research* 18 (1), 1–20. <https://doi.org/10.1186/s12913-018-3121-y>
- Eteläpelto, Anneli & Vähäsantanen, Katja (2008) Ammatillinen identiteettiä persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa Anneli Eteläpelto & Jussi Onnismaa (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu*. Helsinki: Kansanvalistusseura, 26–49.
- Fitzgerald, Anita (2020) Professional identity: A concept analysis. *Nursing Forum* (Hillsdale) 55 (3), 447–472. <https://doi.org/10.1111/nuf.12450>
- Hall, Pippa (2005) Interprofessional teamwork: Professional cultures as barriers. *Journal of Interprofessional Care* 19 (S1), 188–196. <https://doi.org/10.1080/13561820500081745>
- Haugland, Mildrid & Brenna, Sissel J. & Aanes, Mette M. (2019) Interprofessional education as a contributor to professional and interprofessional identities. *Journal of Interprofessional Care*, 1–7. <https://doi.org/10.1080/13561820.2019.1693354>
- Herrmann, Gudrun & Woermann, Ulrich & Schlegel, Claudia (2015) Interprofessional education in anatomy: Learning together in medical and nursing training. *Anatomical Sciences Education* 8 (4), 324–330. <https://doi.org/10.1002/ase.1506>
- Hänninen, Vilma (1999) *Sisäinen tarina, elämä ja muutos*. Acta Universitatis Tamperensis. Tampere: Tampere University Press. <https://urn.fi/urn:isbn:951-44-5597-5>
- Imafuku, Rintaro & Kataoka, Ryuta & Ogura, Hiroshi & Suzuki, Hisayoshi & Enokida, Megumi & Osakabe, Keitaro (2018) What did first-year students experience during their interprofessional education? A qualitative analysis of e-portfolios. *Journal of Interprofessional Care* 32 (3), 358–366. <https://doi.org/10.1080/13561820.2018.1427051>
- Interprofessional Education Collaborative (IPEC) (2023) *IPEC Core Competencies for Interprofessional Collaborative Practice: Version 3*. Washington, DC: Interprofessional Education Collaborative. Viitattu 25.9.2024. <https://www.ipecollaborative.org/ipec-core-competencies>
- Juhila, Kirsi & Jokinen, Arja & Suoninen, Eero (2012) Kategoria-analyysin teesit. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) *Kategoriat, kulttuuri & moraali: Johdatus kategoria-analyysiin*. Tampere: Vastapaino, 45–87.
- Kekoni, Taru & Mönkkönen, Kaarina & Hujala, Anneli & Laulainen, Sanna & Hirvonen, Jukka (2019) Moniammatillisuus käsitteinä ja käytänteinä. Teoksessa Kaarina Mönkkönen, Taru Kekoni & Aini Pehkonen (toim.) *Moniammatillinen yhteistyö - Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla*. Helsinki: Gaudeamus, 15–46.
- Khalili, Hossein & Orchard, Carole (2020) The effects of an IPS-based IPE program on interprofessional socialization and dual identity development. *Journal of Interprofessional Care*, 1–11. <https://doi.org/10.1080/13561820.2019.1709427>

- Khalili, Hossein & Orchard, Carole & Laschinger, Heather K. Spence & Farah, Randa (2013) An interprofessional socialization framework for developing an interprofessional identity among health professions students. *Journal of Interprofessional Care* 27 (6), 448–453. <https://doi.org/10.3109/13561820.2013.804042>
- Koponen, Jonna (2012) *Kokemukselliset oppimismenetelmät lääketieteen opiskelijoiden vuorovaikutuskoulutuksessa*. Acta Electronica Universitatis Tampereensis. Tampere: Tampere University Press. <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8816-0>
- McGuire, Lisa & Stewart, Anne & Akerson, Emily & Gloeckner, Janet (2020) Developing an integrated interprofessional identity for collaborative practice: Qualitative evaluation of an undergraduate IPE course. *Journal of Interprofessional Education & Practice* 20, 100350–. <https://doi.org/10.1016/j.xjep.2020.100350>
- Mäkelä, Klaus (toim.) (1990) *Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta*. Helsinki: Gaudeamus.
- Mönkkönen, Kaarina & Kekoni, Taru (2020) Monitoimijaisuus työntekijän voimavarana ja haasteena. Teoksessa Anneli Hujala & Helena Taskinen (toim.) *Uudistuva sosiaali- ja terveysala*. Tampere: Tampere University Press, 215–240. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-359-022-9>
- Pettigrew, Thomas F. (1998) Intergroup contact theory. *Annual Review of Psychology* 49 (1), 65–85. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.49.1.65>
- Polansky, Maura N. & Koch, Ulrich & Rosu, Claudia & Artino Jr., Anthony R. & Thompson, Anne (2023) Which learning experiences support an interprofessional identity? A scoping review. *Advances in Health Sciences Education: Theory and Practice* 28 (3), 911–937. <https://doi.org/10.1007/s10459-022-10191-x>
- Polkinghorne, Donald (1988) *Narrative Knowing and the Human Sciences*. Albany: State University of New York Press.
- Puusa, Anu & Kuittinen, Matti & Kuusela, Pekka (2013) Paradoxical Change and Construction of Identity in an Educational Organization. *Educational Management, Administration & Leadership* 41 (2), 165–178. <https://doi.org/10.1177/1741143212468347>
- Reinders, Jan-Jaap & Krijnen, Wim (2023) Interprofessional identity and motivation towards interprofessional collaboration. *Medical Education* 57 (11), 1068–1078. <https://doi.org/10.1111/medu.15096>
- Reinders, Jan-Jaap & Krijnen, Wim & Goldschmidt, Aline & van Offenbeek, Marjolein & Stegenga, Boudewijn & van der Schans, Cees (2018) Changing dominance in mixed profession groups: Putting theory into practice. *European Journal of Work and Organizational Psychology* 27 (3), 375–386. <https://doi.org/10.1080/1359432X.2018.1458712>
- Rishel, Carrie W. & Guthrie, Sara K. & Hartnett, Helen P. (2020) Who Am I and What Do I Do? Developing a Social Work Identity Through Interprofessional Education and Practice. *Advances in Social Work* 20 (2), 440–453. <https://doi.org/10.18060/23640>
- Saastamoinen, Mikko (2006) Minuus ja identiteetti tutkimuksen haasteina. Teoksessa Pertti Rautio & Mikko Saastamoinen (toim.) *Minuus ja identiteetti*. Tampere: Tampere University Press, 168–172. <https://urn.fi/URN:ISBN:951-44-6840-6>
- Shinkaruk, Kelly & Carr, Eloise & Lockyer, Jocelyn M. & Hecker, Kent G. (2023) Exploring the development of interprofessional competence and professional identity: A situated

- learning theory study. *Journal of Interprofessional Care* 37 (4), 613–622. <https://doi.org/10.1080/13561820.2022.2140129>
- Sollami, Alfonso & Caricati, Luca & Mancini, Tiziana (2018) Attitudes towards interprofessional education among medical and nursing students: The role of professional identification and intergroup contact. *Current Psychology* (New Brunswick, N.J.), 37 (4), 905–912. <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9575-y>
- Suoninen, Eero (2012) Identiteettien rakentuminen. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) *Kategoriat, kulttuuri & moraali: Johdatus kategoria-analyysiin*. Tampere: Vastapaino, 89–130.
- Tajfel, Henri & Turner, John C. (1979) An integrative theory of intergroup conflict. Teoksessa William G. Austin & Stephen Worchel (toim.) *The social psychology of intergroup relations*. Monterey, CA: Brooks/Cole, 33–47.
- Tervaskanto-Mäentausta, Tiina (2018) *Interprofessional education during undergraduate medical and health care studies*. Acta Universitatis Ouluensis. D, Medica. Oulu: Oulun yliopisto. <http://urn.fi/urn:isbn:9789526218571>
- Timperi, Tiina (2022) *Sote-integraation edellyttämä monialainen yhteistyöosaaminen: selvityshenkilön raportti*. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita, 2022: 22. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5399-4>
- Tong, Ruyi & Brewer, Margo & Flavell, Helen & Roberts, Lynne D. (2020) Professional and interprofessional identities: A scoping review. *Journal of Interprofessional Care*, 1–9. <https://doi.org/10.1080/13561820.2020.1713063>
- Tong, Ruyi & Brewer, Margo & Flavell, Helen & Roberts, Lynne D. (2021) Facilitating interprofessional identity development in healthcare students through dedicated interprofessional placements. *Journal of Interprofessional Care*, 1–9. DOI: <https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1883564>
- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus 2020–2022: Ohjelma ja hankeopas (2020) Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja, 2020:3. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4136-6>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) (2019) Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. ISSN 2669-9427. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 13.7.2023. <https://tenk.fi/fi/eettinen-ennakoarviointi/ihmistieteiden-eettinen-ennakoarviointi>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) (2023) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. ISSN 2669-9427. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 13.7.2023. <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>
- Vaininen, Satu (2011) *Sosiaalityöntekijät sosiaalisen ammattilaisina. Sosiaalityöntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden käsitykset sosiaalitoimiston sosiaalityöntekijöiden ammatillisesta toiminnasta 2000-luvun alussa*. Acta Electronica Universitatis Tamperensis 1127. Tampere: Tampere University Press. <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8591-6>

- van Diggele, Christie & Roberts, Chris & Burgess, Annette & Mellis, Graig (2020) Interprofessional education: tips for design and implementation. *BMC Medical Education*, 20 (Suppl 2), 1–6. <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02286-z>
- Walsh, Kate & Gordon, Judith R. (2008) Creating an individual work identity. *Human Resource Management Review*, 18 (1), 46–61. <https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2007.09.001>
- Wei, Holly & Horns, Phyllis & Sears, Samuel F. & Huang, Kun & Smith, Christopher M. & Wei, Trent L. (2022) A systematic meta-review of systematic reviews about interprofessional collaboration: facilitators, barriers, and outcomes. *Journal of Interprofessional Care* 36 (5), 735–749. <https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1973975>
- Wilhelmsson, Margaretha & Pelling, Staffan & Ludvigsson, Johnny & Hammar, Mats & Dahlgren, Lars-Owe & Faresjö, Tomas (2009) Twenty years experiences of interprofessional education in Linköping - ground-breaking and sustainable. *Journal of Interprofessional Care* 23 (2), 121–133. <https://doi.org/10.1080/13561820902728984>
- Woltenberg, Leslie N. & Ballard, J A. & Gnonhossou, D. A. & Norton, J. C. & Burkhart, P. V. & Kuperstein, J. (2019) Interprofessional identity development within a brief shadowing experience: An exploratory case study. *Journal of Interprofessional Care*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/13561820.2019.1687430>
- Wood, Angela & Copley, Jodie & Hill, Anne & Cottrell, Neil (2022) Interprofessional identity in clinicians: A scoping review. *Journal of Interprofessional Care*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/13561820.2022.2086222>
- World Health Organization (WHO) (2010) *Framework for action on interprofessional education & collaborative practice*. Geneva: World Health Organization. Viitattu 19.9.2023. <https://www.who.int/publications/i/item/framework-for-action-on-interprofessional-education-collaborative-practice>